

USTAWA

z dnia 9 kwietnia 1968 r.

o bibliotekach.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Biblioteki, ich zbiory i urządzenia są dobrem narodowym. Biblioteki służą rozwojowi nauki, kultury i gospodarki narodowej oraz socjalistycznemu wychowaniu społeczeństwa.

2. Obywatele mają prawo do korzystania z bibliotek na zasadach określonych w ustawie.

3. Państwo zapewnia rozwój bibliotek i szerokie udostępnienie ich zbiorów.

Art. 2. 1. Przepisy ustawy stosuje się do:

- 1) bibliotek państwowych jednostek organizacyjnych i instytucji państwowych,
- 2) bibliotek Polskiej Akademii Nauk i jej placówek,
- 3) innych bibliotek, które na zasadach określonych w niniejszej ustawie zostaną włączone do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej.

2. Centralna Rada Związków Zawodowych w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki określi, w jakim zakresie przepisy ustawy stosuje się do bibliotek związków zawodowych.

3. Do bibliotek innych niż wymienione w ust. 1 i 2, a w szczególności do bibliotek i zbiorów materiałów bibliotecznych organizacji spółdzielczych, społecznych i innych instytucji niepaństwowych oraz osób prawnych, a także or-

ganizacji i instytucji nie posiadających osobowości prawnej, jak również do zbiorów materiałów bibliotecznych osób fizycznych stosuje się niniejszą ustawę w zakresie ustalonym w jej przepisach.

Art. 3. Biblioteka może stanowić samodzielną jednostkę organizacyjną gromadzącą i udostępniającą materiały biblioteczne. Biblioteka może również wchodzić w skład innej jednostki organizacyjnej.

Art. 4. 1. Do zadań bibliotek w szczególności należy:

- 1) gromadzenie, przechowywanie i konserwacja materiałów bibliotecznych, jak: książki, czasopisma i inne druki, rękopisy, ryciny, nuty, mapy, filmy, mikrofilmy, płyty oraz wszelkie inne zapisy obrazu i dźwięku,
- 2) opracowywanie zgromadzonych materiałów bibliotecznych,
- 3) udostępnianie materiałów bibliotecznych, udzielanie pomocy fachowej w ich wykorzystaniu oraz informowanie o zawartości zbiorów.

2. Do zadań bibliotek może ponadto należeć:

- 1) prowadzenie działalności bibliograficznej, dokumentacyjnej, informacyjnej, naukowo-badawczej, dydaktycznej, popularyzacyjnej, wychowawczej i kulturalno-oświatowej,
- 2) współudział w organizowaniu działalności społecznej służącej rozwojowi czytelnictwa,
- 3) działalność instrukcyjno-metodyczna i szkoleniowa.

Rozdział 2.

Przepisy organizacyjne.

Art. 5. 1. Biblioteki, które stanowią samodzielne jednostki organizacyjne, tworzy się, łączy, przekształca i znosi w drodze zarządzenia właściwego ministra lub uchwały prezydium właściwej rady narodowej.

2. Zarządzenie lub uchwała o utworzeniu biblioteki powinny określać w szczególności:

- 1) nazwę, siedzibę oraz zakres działania biblioteki,
- 2) organ wykonujący bezpośredni nadzór nad działalnością biblioteki,
- 3) źródło finansowania,
- 4) w miarę potrzeby inne dane dotyczące organizacji, reprezentowania i działalności biblioteki.

3. Zarządzenie lub uchwała o zniesieniu biblioteki powinny w szczególności ustalać przeznaczenie jej zbiorów i urządzeń, zapewniające właściwe ich zabezpieczenie i wykorzystanie.

4. Zadania, szczegółowy zakres działania oraz organizację biblioteki stanowiącej samodzielną jednostkę organizacyjną określa statut. Statut biblioteki ustala organ właściwy dla jej utworzenia.

Art. 6. Tworzenie, łączenie, przekształcanie i znoszenie bibliotek wchodzących w skład innych jednostek organizacyjnych, a także nadawanie tym bibliotekom regulaminów ustalających ich zadania, szczegółowy zakres działania oraz organizację określają odpowiednie przepisy organizacyjne tych jednostek.

Art. 7. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki ustalają w miarę potrzeby wzorcowe statuty i regulaminy bibliotek im podległych lub przez nich nadzorowanych.

Art. 8. 1. Przy bibliotece może działać:

- 1) rada naukowa w przypadkach określonych w przepisach o instytutach naukowo-badawczych albo
- 2) komisja biblioteczna lub inny organ opiniodawczy, jeżeli statut lub regulamin biblioteki tak postanawia,
- 3) koło przyjaciół biblioteki lub inny społeczny organ doradczy, w skład którego wchodzi przedstawiciele czytelników i organizacji społecznych.

2. Koło przyjaciół biblioteki i społeczny organ doradczy działają na podstawie regulaminów przez nie uchwalonych i zatwierdzonych przez organ sprawujący bezpośredni nadzór nad biblioteką.

3. Właściwi ministrowie mogą ustalać wzorcowe regulaminy, o których mowa w ust. 2.

Art. 9. 1. Organ sprawujący bezpośredni nadzór nad biblioteką obowiązany jest zapewnić bibliotece odpowiednie warunki działania i rozwoju, a w szczególności:

- 1) dostarczyć lokal i wyposażenie odpowiadające zadaniom biblioteki,
- 2) zapewnić środki na prowadzenie działalności bibliotecznej, w szczególności na zakup materiałów bibliotecznych, doskonalenie zawodowe pracowników oraz pomoc metodyczną i bibliograficzną.

2. Właściwi ministrowie ustalają w miarę potrzeby wytyczne w sprawie zakładania bibliotek.

Art. 10. 1. Organem opiniodawczym i doradczym Ministra Kultury i Sztuki w sprawach bibliotek jest Państwowa Rada Biblioteczna, w skład której wchodzi przedstawiciele zainteresowanych resortów, instytucji oraz organizacji.

2. Do zakresu zadań Państwowej Rady Bibliotecznej w szczególności należy:

- 1) zgłaszanie wniosków w sprawach polityki bibliotecznej i jej realizacji,
- 2) wypowiadanie się w sprawach potrzeb bibliotekarstwa i czytelnictwa oraz składanie wniosków w tych sprawach,
- 3) opiniowanie projektów aktów normatywnych z zakresu bibliotekarstwa,
- 4) zgłaszanie wniosków w sprawach ustalania i stosowania zasad określonych w art. 16,
- 5) wypowiadanie się w sprawach budownictwa obiektów bibliotecznych.

3. W celu wykonania swoich zadań Państwowa Rada Biblioteczna może przeprowadzać niezbędne badania.

4. Tryb powoływania i liczbę członków Państwowej Rady Bibliotecznej oraz szczegółowy zakres i sposób jej działania ustala regulamin zatwierdzony przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 11. Minister Kultury i Sztuki, w porozumieniu z Ministrem Finansów, zainteresowanymi ministrami i Polską Akademią Nauk, ustala dla bibliotek jednolite zasady ewidencji materiałów bibliotecznych, ich wyceny i inwentaryzacji oraz odpisywania ubytków w tych materiałach.

Rozdział 3.

Ogólnokrajowa sieć biblioteczna.

Art. 12. 1. Biblioteki państwowe i biblioteki Polskiej Akademii Nauk i jej placówek, do których stosuje się przepisy ustawy, stanowią ogólnokrajową sieć biblioteczną.

2. Biblioteki państwowe, określone w ust. 1, podległe ministrowi lub przez niego nadzorowane, stanowią sieć resortową w ramach ogólnokrajowej sieci bibliotecznej.

3. Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i centralnymi związkami organizacji spółdzielczych może biblioteki organizacji spółdzielczych i społecznych oraz inne biblioteki włączać do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej.

4. Biblioteki ogólnokrajowej sieci bibliotecznej obowiązane są do współdziałania w zakresie gromadzenia, przechowywania, opracowywania i udostępniania zbiorów; sporządzania i rozpowszechniania informacji bibliograficznych i dokumentacyjnych, w działalności naukowo-badawczej oraz w dokształcaniu i doskonaleniu zawodowym pracowników bibliotek.

Art. 13. 1. Biblioteki ogólnokrajowej sieci bibliotecznej ze względu na swe zadania dzielą się na: naukowe, fachowe, szkolne, pedagogiczne, publiczne oraz inne.

2. Dla przechowywania rzadko wykorzystywanych materiałów bibliotecznych mogą być tworzone biblioteki składowe.

3. Biblioteka może wykonywać zadania należące do dwu lub więcej rodzajów bibliotek (ust. 1).

4. Biblioteki, które wchodzi w skład sieci informacji technicznej i ekonomicznej, objęte są z zachowaniem przepisów dotyczących tej sieci ogólnokrajową siecią biblioteczną.

Art. 14. 1. Biblioteki ogólnokrajowej sieci bibliotecznej obowiązane są do wzajemnej wymiany lub nieodpłatnego przekazywania zbędnych materiałów bibliotecznych.

2. Zbędne materiały biblioteczne, nie wykorzystane w sposób określony w ust. 1, mogą być sprzedawane.

Art. 15. 1. Korzystanie z bibliotek ogólnokrajowej sieci bibliotecznej jest bezpłatne.

2. Sposób i warunki korzystania z biblioteki określa regulamin zatwierdzony przez organ wymieniony w art. 5.

3. Regulamin korzystania może ustalać:

- 1) opłaty za usługi bibliograficzne i dokumentacyjne oraz za reprodukcje i mikrofilmowanie materiałów bibliotecznych,
- 2) obowiązek złożenia kaucji na zabezpieczenie wypożyczonych materiałów bibliotecznych,
- 3) opłaty za niezwrócenie w terminie wypożyczonych materiałów bibliotecznych,
- 4) odszkodowania umowne za uszkodzenie, zniszczenie lub niezwrócenie materiałów bibliotecznych, których nie można nabyć w sprzedaży rynkowej,
- 5) obowiązek zwrotu kosztów przesyłki materiałów bibliotecznych.

Art. 16. 1. Minister Kultury i Sztuki, w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Nauki i Techniki, z zainteresowanymi ministrami i Polską Akademią Nauk, ustala dla bibliotek ogólnokrajowej sieci bibliotecznej zasady w sprawach:

- 1) specjalizacji zbiorów materiałów bibliotecznych,
- 2) międzybibliotecznej wymiany, przekazywania i sprzedaży zbędnych materiałów bibliotecznych,
- 3) zabezpieczania i konserwacji materiałów bibliotecznych,
- 4) koordynacji działalności bibliograficznej i informacyjnej,
- 5) wypożyczania międzybibliotecznego i prowadzenia katalogów centralnych,
- 6) gromadzenia i przechowywania dla celów archiwalnych zasobu materiałów bibliotecznych wytworzonych w Polsce oraz wytworzonych za granicą w języku polskim lub polski dotychczas,
- 7) sprawozdawczości bibliotek,
- 8) normalizacji i racjonalizacji, a w szczególności wprowadzania postępu technicznego w pracy bibliotecznej,
- 9) doksztalcania i doskonalenia zawodowego pracowników bibliotek.

2. Minister Kultury i Sztuki nadzoruje stosowanie przez biblioteki ogólnokrajowej sieci bibliotecznej zasad, o których mowa w ust. 1, i przekazuje Przewodniczącemu Komitetu Nauki i Techniki, zainteresowanym ministrom, Polskiej Akademii Nauk, prezydiom wojewódzkich rad narodowych lub centralnym zarządom organizacji spółdzielczych uwagi i wnioski, dotyczące realizacji tych zasad przez biblioteki im podległe lub nadzorowane.

Rozdział 4.

Biblioteki naukowe.

Art. 17. 1. Biblioteki naukowe służą rozwojowi oraz potrzebom nauki i kształcenia przez prowadzenie działalności naukowo-badawczej i usługowej.

2. Biblioteki naukowe prowadzą oprócz działalności określonej w ust. 1 prace dydaktyczne, informacyjne i popularyzacyjne, mające na celu upowszechnienie wiedzy oraz rozwój kultury w społeczeństwie.

3. Do bibliotek naukowych zalicza się:

- 1) Bibliotekę Narodową,
- 2) biblioteki, do których stosuje się przepisy: o szkolnictwie wyższym, o Polskiej Akademii Nauk, o instytutach naukowo-badawczych, o wyższym szkolnictwie wojskowym oraz o wyższych szkołach artystycznych,
- 3) inne biblioteki, których wykaz ustalił Rada Ministrów.

Art. 18. 1. Biblioteka Narodowa jest centralną biblioteką Państwa.

2. Biblioteka Narodowa posiada osobowość prawną.

3. Nadzór nad Biblioteką Narodową sprawuje Minister Kultury i Sztuki.

4. Zadaniem Biblioteki Narodowej jest prowadzenie działalności bibliotecznej, bibliograficznej, naukowo-badawczej i usługowej, informacyjnej, poradniczej, normalizacyjnej i wydawniczej, a w szczególności:

- 1) zachowanie dorobku piśmienniczego Polski oraz dotyczącego Polski,
- 2) prowadzenie bibliografii narodowej,
- 3) doskonalenie i koordynowanie działalności bibliotek ogólnokrajowej sieci bibliotecznej w zakresie wynikającym z przepisów przewidzianych w art. 16 ust. 1 i art. 20,
- 4) rozwijanie bibliotekoznawstwa, nauki o książce i pokrewnych dziedzin wiedzy.

5. Biblioteka Narodowa prowadzi działalność naukowo-badawczą i usługowo-badawczą, określoną w przepisach o instytutach naukowo-badawczych.

6. Przy Bibliotece Narodowej działa rada naukowa, jako organ opiniotwórczy i doradczy. Do rady naukowej stosuje się odpowiednio przepisy o instytutach naukowo-badawczych.

7. Organizację i szczegółowy zakres działania Biblioteki Narodowej i jej organów określa statut nadany przez Ministra Kultury i Sztuki.

8. Minister Kultury i Sztuki może w porozumieniu z właściwymi ministrami lub Polską Akademią Nauk przekazać niektóre zadania Biblioteki Narodowej w całości lub w części innym bibliotekom wchodzącym w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej.

Art. 19. Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki oraz Polska Akademia Nauk w porozumieniu z Ministrem Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, Ministrem Kultury i Sztuki oraz innymi zainteresowanymi ministrami:

- 1) ustalają plan specjalizacji zbiorów materiałów bibliotecznych w bibliotekach naukowych, dostosowany do potrzeb rozwoju nauki polskiej,
- 2) wyznaczają spośród bibliotek naukowych centralne biblioteki dla określonych dziedzin wiedzy i ustalają zadania tych bibliotek.

Art. 20. Rada Ministrów:

- 1) ustala wykaz bibliotek obowiązanych do wykonywania prac naukowo-badawczych i usługowo-badawczych w zakresie rozwoju bibliotekarstwa, czytelnictwa i doskonalenia pracowników bibliotek,
- 2) określa tryb planowania i sprawozdawczości w zakresie prac, o których mowa w pkt 1.

Rozdział 5.

Biblioteki fachowe.

Art. 21. 1. Biblioteki fachowe służą potrzebom zakładów pracy w zakresie informacji z odpowiednich dziedzin wiedzy niezbędnych do wykonywania ich zadań oraz w zakresie doskonalenia zawodowego pracowników.

2. Właściwi ministrowie wyznaczają biblioteki obowiązane do udzielania pomocy metodycznej i bibliograficznej okre-

ślonym rodzajom bibliotek fachowych, nie wchodzących w skład sieci informacji technicznej i ekonomicznej.

Rozdział 6.

Biblioteki szkolne i pedagogiczne.

Art. 22. 1. Biblioteki szkolne i biblioteki innych placówek oświatowo-wychowawczych, objętych przepisami o rozwoju systemu oświaty i wychowania, służą realizacji programu nauczania i wychowania oraz kształceniu i doskonaleniu zawodowemu nauczycieli.

2. Biblioteki pedagogiczne służą potrzebom i rozwojowi oświaty i wychowania przez prowadzenie działalności w zakresie kształcenia i doskonalenia pracowników pedagogicznych.

Rozdział 7.

Biblioteki publiczne.

Art. 23. 1. Biblioteki publiczne służą rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelnich w społeczeństwie oraz współdziałają w upowszechnianiu wiedzy i rozwoju kultury.

2. Prezydya rad narodowych obowiązane są zakładać i utrzymywać biblioteki publiczne oraz zapewnić im odpowiednio warunki działania i rozwoju.

Art. 24. 1. Bezpośredni nadzór nad bibliotekami publicznymi sprawują organy prezydów właściwych rad narodowych.

2. Naczelny nadzór nad bibliotekami publicznymi sprawuje Minister Kultury i Sztuki.

Art. 25. 1. Obszar działania bibliotek publicznych powinien odpowiadać podziałowi administracyjnemu Państwa, jeżeli nie sprzeciwiają się temu względy komunikacyjne, demograficzne, topograficzne lub inne.

2. Biblioteki publiczne, działające na obszarze dwóch lub więcej rad narodowych, a mające siedzibę w jednej miejscowości, mogą być łączone w jedną bibliotekę. W tym przypadku całość wydatków utrzymania biblioteki finansowana jest z budżetu jednej rady na zasadzie porozumienia, zaś pozostałe rady narodowe pokrywają wydatki na ulepszenie działalności biblioteki na ich obszarze.

Art. 26. 1. Biblioteki publiczne prowadzą wypożyczalnie i czytelnie zaopatrzone w księgozbiór podręczny, czasopisma i pomoce słuchowo-wzrokowe.

2. W zależności od potrzeb biblioteki publiczne prowadzą filie biblioteczne, biblioteki objazdowe i punkty biblioteczne oraz stosują inne formy udostępniania materiałów bibliotecznych, uwzględniając szczególne potrzeby czytelnicze dzieci i młodzieży.

Art. 27. 1. Sieć bibliotek publicznych powinna być zorganizowana w sposób zapewniający obywatelom:

- 1) korzystanie z materiałów bibliotecznych dobranych stosownie do potrzeb ogółu mieszkańców oraz niezbędnych do samokształcenia i rozwoju kulturalnego,
- 2) korzystanie z pomocy bibliograficznych oraz wszechstronnej informacji i fachowego poradnictwa w doborze lektury.

2. Do zadań biblioteki publicznej stopnia wojewódzkiego należy:

- 1) bezpośrednia obsługa biblioteczna miasta będącego jej siedzibą,
- 2) wydawanie bibliotekom publicznym niższych stopni zaleceń w zakresie treści, organizacji, metod i programu pracy,

3) udzielanie bibliotekom niższych stopni pomocy instrukcyjno-metodycznej, szkoleniowej, bibliograficznej i organizacyjnej,

4) wypożyczanie tym bibliotekom książek i innych materiałów bibliotecznych,

5) gromadzenie materiałów bibliotecznych dotyczących własnego regionu.

3. Biblioteki publiczne stopnia powiatowego spełniają na obszarze swego działania zadania określone w ust. 2.

4. Biblioteki publiczne miejskich i gromadzkich rad narodowych oraz rad narodowych osiedli wykonują na obszarze ich działania zadania określone w art. 26, współdziałając ze szkołami, placówkami kulturalno-oświatowymi i innymi instytucjami oraz z organizacjami społecznymi i spółdzielczymi.

5. Minister Kultury i Sztuki określa szczegółowe zasady i tryb organizacji oraz zasady działania sieci bibliotek publicznych.

Art. 28. 1. Szpitale i inne zakłady zamknięte służby zdrowia i opieki społecznej obowiązane są zapewnić pacjentom obsługę biblioteczną, odpowiadającą ich potrzebom kulturalnym i zdrowotnym.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Minister Kultury i Sztuki określają zasady organizacji obsługi bibliotecznej, o której mowa w ust. 1, oraz zasady współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi.

Rozdział 8.

Pracownicy bibliotek.

Art. 29. 1. Pracownicy, zatrudnieni na stanowiskach bibliotekarskich, tworzą zawodową grupę bibliotekarzy.

2. W bibliotekach mogą być zatrudniani — w razie potrzeby — specjaliści z innych dziedzin zawodowych związanych z działalnością bibliotekarską.

3. Pracowników, o których mowa w ust. 1 i 2, zalicza się do pracowników działalności podstawowej.

4. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady zatrudniania w bibliotekach wchodzących w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej i wynagradzania pracowników działalności podstawowej, administracji i obsługi.

Art. 30. 1. Biblioteki, o których mowa w art. 17 ust. 3 pkt 1 i 3 oraz w art. 20 pkt 1, mogą zatrudniać:

- 1) pracowników naukowo-badawczych na zasadach określonych w art. 39 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o Instytutach naukowo-badawczych (Dz. U. z 1965 r. Nr 19, poz. 129),
- 2) bibliotekarzy dyplomowanych i pracowników służby bibliotecznej,
- 3) dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej,
- 4) pracowników inżynierskich, technicznych i równorzędnych.

2. Do pracowników, określonych w ust. 1 pkt 1—3, stosuje się odpowiednio przepisy o instytutach naukowo-badawczych. Do pracowników określonych w ust. 1 pkt 4 stosuje się przepisy wydane na podstawie art. 29 ust. 4.

3. Organem opiniującym w sprawach zatrudniania pracowników naukowo-badawczych w bibliotekach, o których mowa w ust. 1, nie posiadających rady naukowej jest rada naukowa Biblioteki Narodowej (art. 18 ust. 6).

4. Przepisy ust. 2 i 3 nie dotyczą pracowników bibliotek, o których mowa w art. 20, jeżeli biblioteki te podlegają

przepisom: o szkolnictwie wyższym, o Polskiej Akademii Nauk, o wyższym szkolnictwie wojskowym oraz o wyższych szkołach artystycznych.

Art. 31. Przepisy art. 29 i 30 nie naruszają przepisów szczególnych, określających zasady zatrudniania i wynagrodzenia oraz prawa i obowiązki pracowników bibliotek.

Rozdział 9.

Przepisy szczególne.

Art. 32. 1. Wydawca obowiązany jest bezpłatnie dostarczać bibliotekom egzemplarze wydawanych druków, zwane dalej egzemplarzami obowiązkowymi. Obowiązek ten dotyczy również druków wykonanych za granicą dla wydawców krajowych oraz wykonanych w kraju dla wydawców zagranicznych.

2. Drukami w rozumieniu przepisu ust. 1 są odbitki wykonane sposobem mechanicznym, chemicznym lub innym sposobem poligraficznym, przeznaczone do rozpowszechnienia.

3. Przepis ust. 1 nie dotyczy:

- 1) druków przeznaczonych wyłącznie do użytku służbowego organów państwowych i wojska oraz do użytku wewnętrznego organizacji politycznych, jeżeli takie przeznaczenie zostało określone przed wykonaniem druku,
- 2) papierów i znaków wartościowych,
- 3) druków artystycznych o charakterze oryginału,
- 4) druków przeznaczonych do użytku domowego lub towarzyskiego,
- 5) formularzy, biletów, etykiet i opakowań,
- 6) innych druków, które określi Minister Kultury i Sztuki.

4. Przepisy ust. 1 i 3 stosuje się odpowiednio do zakładów powielających nagrania dźwiękowe.

5. Minister Kultury i Sztuki określi:

- 1) biblioteki uprawnione do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych,
- 2) zasady dostarczania i liczbę egzemplarzy obowiązkowych oraz sposób ich wykorzystania.

Art. 33. Minister Kultury i Sztuki może zobowiązać jednostki organizacyjne, które wydają materiały biblioteczne, nie wymienione w art. 32 ust. 1, 2 i 4, do bezpłatnego dostarczania bibliotekom egzemplarzy obowiązkowych tych materiałów bibliotecznych. Przepis art. 32 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 34. 1. Biblioteki organizacji spółdzielczych, społecznych i innych instytucji niepaństwowych oraz osób prawnych, a także organizacji i instytucji nie posiadających osobowości prawnej, nie wchodzące w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, oraz zbiory materiałów bibliotecznych tych organizacji i instytucji podlegają rejestracji w organie do spraw kultury przydzielnicy właściwej powiatowej radzie narodowej.

2. Organizacje, instytucje i osoby prawne wymienione w ust. 1 oraz osoby fizyczne mogą publicznie udostępniać posiadane zbiory materiałów bibliotecznych po ich rejestracji w organie określonym w ust. 1 i po uzyskaniu zezwolenia tego organu.

3. Minister Kultury i Sztuki ustali w drodze rozporządzenia zasady i tryb rejestracji oraz wydawania i cofania zezwoleń na publiczne udostępnianie bibliotek i zbiorów materiałów bibliotecznych (ust. 1 i 2).

4. Minister Kultury i Sztuki może określić, które organizacje, instytucje i osoby są zwolnione od obowiązku reje-

stracji bibliotek i zbiorów materiałów bibliotecznych oraz uzyskania zezwolenia na publiczne ich udostępnianie.

Art. 35. Organizacje spółdzielcze, społeczne, inne instytucje niepaństwowe oraz osoby prawne, posiadające materiały biblioteczne o charakterze zabytkowym lub stanowiące unikaty, obowiązane są udostępniać je nieodpłatnie instytucjom państwowym w celu wykorzystania dla badań naukowych oraz Bibliotece Narodowej do zmikrofilmowania dla celów archiwalnych.

Art. 36. 1. Organ do spraw kultury przydzielnicy wojewódzkiej rady narodowej może zarządzić tymczasowe zajęcie biblioteki nie wchodzącej w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej lub zbioru materiałów bibliotecznych w razie:

- 1) uzasadnionej obawy zniszczenia lub uszkodzenia materiałów bibliotecznych albo
- 2) niezapewnienia materiałom bibliotecznym, pomimo wezwania, odpowiednich warunków konserwacji.

2. Tymczasowe zajęcie polega na oddaniu biblioteki lub zbioru materiałów bibliotecznych w zarząd biblioteki państwowej lub innej właściwej instytucji.

3. Tymczasowe zajęcie ustanawia się do chwili usunięcia zagrożenia.

Rozdział 10.

Przepisy końcowe.

Art. 37. 1. Właściwi ministrowie oraz Polska Akademia Nauk mogą w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki wyłączyć spod działania niniejszej ustawy niektóre podległe im biblioteki.

2. Minister Obrony Narodowej może wyłączyć spod działania niniejszej ustawy niektóre podległe mu biblioteki.

3. Minister Spraw Wewnętrznych w zakresie bibliotek mu podległych oraz Minister Sprawiedliwości w zakresie bibliotek zakładów karnych i poprawczych mogą w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki określić biblioteki, do których stosuje się przepisy ustawy.

Art. 38. Przepisy niniejszej ustawy, w których jest mowa:

- 1) o ministrach — stosuje się również do przewodniczących komisji i komitetów sprawujących funkcje naczelnych organów administracji państwowej oraz do kierowników urzędów centralnych,
- 2) o wojewódzkich radach narodowych — stosuje się również do rad narodowych miast wyłączonych z województw,
- 3) o powiatowych radach narodowych — stosuje się również do rad narodowych miast stanowiących powiaty oraz dzielnicowych rad narodowych w miastach wyłączonych z województw.

Art. 39. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy przepisy dotychczasowe ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.

Art. 40. Tracą moc:

- 1) dekret z dnia 17 kwietnia 1946 r. o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi (Dz. U. Nr 26, poz. 163),
- 2) ustawa z dnia 31 października 1951 r. o przekazaniu Ministrowi Kultury i Sztuki zakresu działania Ministra Oświaty w przedmiocie bibliotek i zbiorów bibliotecznych (Dz. U. Nr 58, poz. 400),

- 3) rozporządzenie z dnia 24 lutego 1928 r. o Bibliotece Narodowej (Dz. U. z 1928 r. Nr 21, poz. 183, z 1934 r. Nr 110, poz. 976 i z 1950 r. Nr 7, poz. 65),
- 4) ustawa z dnia 18 marca 1932 r. o bezpłatnym dostarczaniu druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji (Dz. U. Nr 33, poz. 347).

Art. 41. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *M. Spychalski*

Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*